

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudců JUDr. Ivo Pospíšila a JUDr. Pavla Molka v právní věci žalobkyně: **I. D.**, proti žalované: **Česká advokátní komora**, se sídlem Národní tř. 118/16, Praha 1, proti rozhodnutí žalované ze dne 10. 2. 2018, č. j. 10.01-001179/17, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 2. 2019, č. j. 62 A 89/2018 - 255,

takto:

- I. Žádost žalobkyně o ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se zamítá.**
- II. Kasační stížnost **se zamítá.**
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Žalobkyně se žalobou domáhá zrušení rozhodnutí žalované ze dne 10. 2. 2018, č. j. 10.01-001179/17 (dále jen „napadené rozhodnutí“), kterým byla zamítnuta žádost žalobkyně o určení advokáta k sepisu a podání žaloby proti „*soudní samosprávě Obvodního soudu pro Prahu 2 a Městského soudu, kdy osoby jednající za tyto soudy skrývají trestné činy páchané konkrétními soudci*“, resp. sepisu a podání žaloby proti „*Obvodnímu soudu pro Prahu 2, a Městský soud v Praze, pro tr. činy skupiny soudců*“. Žalobkyně současně požádala o osvobození od soudních poplatků za žalobu.

[2] Krajský soud v Brně (dále jen „krajský soud“) žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků nejprve zamítl usnesením ze dne 21. 8. 2018, č. j. 62 A 89/2018 - 145. Toto usnesení bylo následně zrušeno rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 12. 2018, č. j. 8 As 291/2018 - 18. Nejvyšší správní soud krajskému soudu vytkl, že z jeho usnesení není jednoznačně určitelné, na základě které kategorie důvodů návrh

žalobkyně zamítl. Není jasné, zda má krajský soud za to, že prostředky žalobkyně jsou pro úhradu soudního poplatku dostačující (případně, že majetkové poměry žalobkyně nebyly hodnověrně doloženy), nebo zda a do jaké míry přihlédl krajský soud k jiným důvodům, pro něž soudy osvobození od soudního poplatku zpravidla nepřiznávají (v jaké míře vede účastník další soudní spory či jiná řízení před orgány veřejné moci, na něž je pravděpodobně třeba vynakládat prostředky; jaký je charakter projednávané věci a její význam pro účastníka řízení; zda může být žádost vyhodnocena také jako šikanózní či dokonce představovat zneužití práva).

[3] Krajský soud žádost žalobkyně o osvobození od soudních poplatků znovu zamítl usnesením ze dne 1. 2. 2019, č. j. 62 A 89/2018 - 255 (dále jen „napadené usnesení“). Uznal, že žalobkyně se po stránce zdravotní i majetkové nachází v komplikované situaci, jež by bez přistoupení zvláštních okolností mohla přinejmenším částečné osvobození od soudních poplatků odůvodňovat. Klíčová je však v dané věci dlouhodobá aktivita žalobkyně spočívající buď přímo ve vyvolávání soudních sporů, anebo ve vyvolávání činnosti soudů před eventuálním podáním samotných žalob, to vše z rozličných důvodů s přesvědčením, že žalobkyně má právo na bezplatný přístup k soudu i na bezplatnou právní pomoc. Z podstatné části se tak ve své situaci (majetkové a zdravotní) žalobkyně nachází právě v důsledku aktivně vyvolávaných a vleklých se sporů „se státem“, jež vede v mnoha směrech a na něž také průběžně vynakládá nemalé finanční prostředky (jen na „administrativní výdaje“ údajně až 2 000 Kč měsíčně). Žalobkyně spory aktivně vyhledává, z podstatné části tak přitom činí kverulacně, případné nesouhlasy orgánu veřejné moci s jejím právním názorem považuje konstantně za urážlivé a ji ponižující, což vede k dalším navazujícím stížnostním podáním, jež jsou často kompilací invektiv ve vztahu k osobám, jež se na rozhodování podílejí, nad čímž stojí přesvědčení žalobkyně, že má ve vztahu k těmto svým aktivitám právo na bezplatný přístup k soudům a bezplatnou právní pomoc.

[4] Z předloženého správního spisu žalované a též z vyjádření žalované plyne, že kupříkladu ve věcech ochrany osobnosti jen proti soudcům a správě Obvodního soudu pro Prahu 2 a Městského soudu v Praze a jen v období roků 2014 – 2017 určila žalovaná žalobkyni k poskytnutí právních služeb celkem 23 advokátů. Jen u krajského soudu je za uplynulých pět let (období od prosince 2013 do prosince 2018) evidováno celkem 42 jednotlivých věcí žalobkyně v oblasti civilního a správního soudnictví; žalobkyně kromě České advokátní komory žalovala či hodlala žalovat také Ministerstvo spravedlnosti, ministra spravedlnosti a úředníky tohoto ministerstva, Nejvyšší státní zastupitelství, Ústavní soud, jednotlivé státní zástupce, policisty, příslušníky GIBS atd., z podstatné části se žalobkyně na soudy obracela se žádostmi o osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce před podáním samotných žalob, a to na ochranu osobnosti, na náhradu nemajetkové újmy atd., popř. s nároky pro soudy nesrozumitelnými. Kromě toho, že některá podání žalobkyně byla krajským soudem již v minulosti (především coby soudem odvolacím v civilní větvi soudnictví) pokládána za případy zřejmě bezúspěšného uplatňování práva v situaci, kdy žalobkyně (se spolužalobcem L. N.) se dožadovala „výhody spočívající v osvobození od soudních poplatků a bezplatné právní pomoci ze společensky neakceptovatelného zájmu svévolně prosadit neprávo na vrub veřejných prostředků“, byla podání žalobkyně, resp. vznesené nároky opakovaně krajským soudem

pokračování

hodnoceny jako nereálné, přemrštěné a neodpovídající či jako kombinace urážek a neuchopitelných myšlenek.

[5] Podle názoru krajského soudu institut osvobození od soudních poplatků nemůže ani částečně sloužit coby motivace pro řetězení a množení sporů. Není spravedlivé žalobkyni ujišťovat v jejím pevném přesvědčení, že je tu stát od toho, aby automaticky nesl náklady jí vedených sporů proti osobám podílejícím se na činnosti orgánů veřejné moci, které, nesdílejí-li její názor, žalobkyně považuje za „zločince“. Krajský soud zohlednil i fakt, že předmětem sporu je neurčení advokáta, který by žalobkyni, z jejího pohledu bezplatně, poskytoval právní služby.

II. Obsah kasační stížnosti a řízení o ní

[6] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) napadla usnesení krajského soudu kasační stížností, v níž žádá o osvobození od placení soudních poplatků a ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti. Poukazuje na skutečnost, že v současné době je zcela bez finančních prostředků a není schopna nechat obstarat sepsání kasační stížnosti.

[7] Stěžovatelka namítá, že napadené usnesení je zločinem útisku, aktem extrémních pomluv a křivých obvinění a aktem lidské zrůdnosti podlého hulváta JUDr. Rause, který vede řízení pod nátlakem tak, aby stěžovatelku poškodil a dehonestoval. Ke kasační stížnosti je dále přiložena řada nesouvisejících písemností (návrh odkladného účinku v řízení před krajským soudem, stížnosti na ředitelku pobočky České advokátní komory JUDr. Schejbalovou, různá vyjádření L. N. atd.).

[8] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval žádostí stěžovatelky o ustanovení advokáta pro řízení o kasační stížnosti. Zastoupení advokátem ve smyslu § 105 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), v nynějším řízení není vyžadováno, neboť to se týká řešení procesní otázky. Předmětem přezkumu zde není rozhodnutí krajského soudu ve věci samé či rozhodnutí o jiném návrhu, jehož podání je spojeno s poplatkovou povinností (§ 1 písm. a), § 2 odst. 2 písm. b) a § 4 odst. 1 písm. d) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích; srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 9. 6. 2015, č. j. 1 As 196/2014 - 19, č. 3271/2015 Sb. NSS, bod 29]. Současně je předmětem řízení o této kasační stížnosti otázka takové povahy (posouzení podmínek pro osvobození od soudních poplatků), že k ochraně práv stěžovatelky není advokáta nezbytně třeba, což je jednou z nutných podmínek pro ustanovení zástupce z řad advokátů v řízení o kasační stížnosti (srov. § 35 odst. 9 s. ř. s.), a stěžovatelka v kasační stížnosti uvedla důvody, pro něž má za to, že napadené usnesení je nezákonné. Proto Nejvyšší správní soud návrh stěžovatelky na ustanovení advokáta pro řízení o této kasační stížnosti zamítl. Ostatně stejně postupoval i v řízení o kasační stížnosti proti prvnímu procesnímu usnesení krajského soudu v této věci a nemá důvod se od tohoto postupu nyní odchylovat. Jelikož s podáním kasační stížnosti v této věci není spojena poplatková povinnost, o žádosti o osvobození od soudních poplatků Nejvyšší správní soud samostatně nerozhodoval.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[9] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, vůči němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná. Nejvyšší správní soud přezkoumal důvodnost kasační stížnosti v souladu s ustanovením § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s., v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 4 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

[10] Po přezkoumání kasační stížnosti dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost **není** důvodná.

[11] Podle § 36 odst. 3 s. ř. s. *účastník, který v řízení před správním soudem doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno.*

[12] Nejvyšší správní soud ve shodě s krajským soudem nezpochybňuje tíživou finanční situaci stěžovatelky, která by v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu obvykle odůvodňovala alespoň částečné osvobození od soudních poplatků. Jak však zároveň uvedl Nejvyšší správní soud v již citovaném rozsudku o kasační stížnosti proti prvnímu usnesení krajského soudu v této věci, pro hodnocení naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků mohou mít vliv i jiné okolnosti, než pouze majetková situace žadatele. Soud může přihlédnout též k tomu, „*zda a popřípadě v jaké míře vede účastník další soudní spory či jiná řízení před orgány veřejné moci, na něž je pravděpodobně třeba vynakládat prostředky (viz rozsudek ze dne 24. 7. 2015, č. j. 2 As 153/2015 - 27). Pro posouzení naplnění podmínek pro ustanovení zástupce pak lze přihlédnout i k charakteru projednávané věci a jeho významu pro účastníka řízení (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 2. 2004, č. j. 6 Azs 19/2003 - 45). Žádost o osvobození do soudních poplatků a ustanovení zástupce pak může být vyhodnocena také jako šikanózní či dokonce představovat zneužití práva. Ani takové žádosti pak soud logicky nevyhoví (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 9. 2012, č. j. 1 As 121/2012 - 22)*“.

[13] Krajský soud srozumitelně vysvětlil, že stěžovatelka dlouhodobě iniciuje soudní spory se státem či jeho jednotlivými složkami, přičemž tak činí ve většině případů způsobem, který nemůže vést k rozumnému cíli, ale jehož výsledkem je pouze řetězení aktů veřejné moci, které stěžovatelka vnímá jako osobní křivdu. V napadeném usnesení poukázal na řadu konkrétních věcí, v nichž se stěžovatelka před krajským soudem domáhala ochrany proti domněle bezprávnému jednání Ministerstva spravedlnosti, Nejvyššího státního zastupitelství, Ústavního soudu, policie atd., přičemž vznesené nároky byly opakovaně vyhodnoceny jako zjevně nereálné nebo nesrozumitelné.

[14] Stěžovatelka má samozřejmě právo tento druh sporů vést a na jejich vedení vynakládat poměrně značnou část svých finančních prostředků, dává-li jí objektivní právo procesní možnosti tak činit. Není však žádný rozumný důvod, aby náklady na tento druh sporů nesl stát prostřednictvím využití institutu osvobození od soudních poplatků, příp. ustanovení zástupce. Osvobození od soudních poplatků nemá být institutem umožňujícím

pokračování

nemajetným osobám vést bezplatně spory podle své libosti, nýbrž zajistit, aby v případech, kdy nemají dostatek prostředků a přitom je na místě, aby soudní spor vedly (neboť jde o věc skutečně se dotýkající jejich práv a právem chráněných zájmů), jim nedostatek prostředků nebránil v účinné soudní ochraně (srov. též rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 10. 2015, č. j. 6 As 216/2015 - 10). Takovou povahu však předmětný spor nemá. Jak upozornil též krajský soud, předmětem sporu je v posuzované věci neurčení advokáta, který by stěžovatelce bezplatně poskytoval právní služby v konkrétní věci. Nad rámec odůvodnění napadeného usnesení Nejvyšší správní soud dodává, že onou věcí má být podání žaloby proti Obvodnímu soudu pro Prahu 2 a Městskému soudu v Praze pro „*trestné činy skupiny soudců*“, resp. „*skrývání trestných činů jednotlivých soudců*“. Ani v tomto ohledu se nynější spor typově nijak neliší od většiny sporů žalobkyně, které krajský soud charakterizoval jako spory vůči osobám podílejícím se na činnosti orgánů veřejné moci, které, nesdílejí-li názor stěžovatelky, jsou označeny za „zločince“. Konkrétní subjektivní práva, o jejichž soudní ochranu by se mělo jednat, se již z těchto sporů vytrácí.

[15] Krajský soud posoudil žádost stěžovatelky o osvobození od soudních poplatků ve světle okolností projednávané věci příléhavě a odstranil nedostatky vytýkané Nejvyšším správním soudem v předchozím kasačním rozhodnutí, neboť jednoznačně specifikoval důvody, pro něž stěžovatelce osvobození od soudních poplatků nepřiznal. Krajský soud uznal, že osobní a majetková situace stěžovatelky je komplikovaná. V posuzované věci ovšem zohlednil spojení několika přístupujících faktorů – nepříznivá majetková situace stěžovatelky je ovlivněna výdaji na vedení soudních sporů (dle jejích slov cca 2000 Kč měsíčně), které z větší části sama vyvolává, jedná se o dlouhodobou a rozsáhlou aktivitu stěžovatelky, a nyní projednávaná věc je svým charakterem spor o určení advokáta pro vedení dalších sporů obdobné povahy, a netýká se tedy bezprostředně práv a chráněných zájmů stěžovatelky. Argumentace krajského soudu je korektní, věcná a podložená konkrétními zjištěními, z nichž jsou vyvozeny adekvátní a přiměřené právní závěry. Se stěžovatelkou nelze souhlasit v tom, že by odůvodnění napadeného usnesení neslo znaky pomluv, obvinění či osobní dehonestace.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] Napadené usnesení proto není nezákonné z důvodů namítaných v kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud tudíž kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl podle § 110 odst. 1 s. ř. s.

[17] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 větu první ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto jí nevzniklo právo na náhradu nákladů řízení. Žalované žádné náklady s tímto řízením nevznikly.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 20. března 2019

JUDr. Radan Malík
předseda senátu